

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
27.03.2023
протокол № 3, п. 5

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 27.03.2023 № 39

Нормотворча діяльність і правозастосування в публічному управлінні та адмініструванні / Rulemaking Activity and Law Enforcement in Public Administration

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр»	/	master
Галузь знань	28 управління адміністрування»	«Публічне та	/ 28 «Public Administration»
Спеціальність	281 управління адміністрування»	«Публічне та	/ 281 «Public Administration»
Спеціалізація/ Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»	/	«Public Administration»

Розробник: Костюк Наталія, кандидат юридичних наук.

Гарант освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» - Ірина НІКОЛІНА, доцент кафедри менеджменту та адміністрування ВТЕІ ДТЕУ, к. н. держ. упр., доцент

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри права від 15.03. 2023р. протокол № 4, на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 16.03.2023р. протокол № 3.

Рецензенти: Бахновська Ірина, кандидат юридичних наук, доцент.
Піп'як Микола , Генеральний директор юридичної фірми «Піп'як, Міллер та партнери»

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 17.04.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,27.
Обл.-вид. арк. 1,01. Тираж 2. Зам. № 116.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Нормотворча діяльність і правозастосування в публічному управлінні та адмініструванні» є оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями про нормотворчість як окремий вид юридичної діяльності та опанування практичними навичками розробки проєктів різних видів нормативно-правових актів.

Навчальна дисципліна «Нормотворча діяльність і правозастосування в публічному управлінні та адмініструванні» є обов'язкою для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі. В результаті вивчення цієї навчальної дисципліни студенти зрозуміють особливості різних видів нормотворчості в Україні, основні прийоми, методи нормотворчої техніки, а також зміст основних нормативно-правових актів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання нормотворчої діяльності та набудуть умінь для підготовки нормативно-правових актів, проведення їх експертизи, зрозуміють поняття та види правозастосування.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Теорія держави і права», «Конституційне право».

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Нормотворча діяльність і правозастосування в публічному управлінні та адмініструванні» для освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- **загальні компетентності:**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

- **спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК6. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК7. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК8. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Нормотворча діяльність і правозастосування в публічному управлінні та адмініструванні» полягають:

РН2. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти - актів для їх усунення.

РН3. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН7. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

PH8. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

PH11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, є базою для вивчення наступних нормативних дисциплін.».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного засвоєння студентом знань та підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових балів за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий бал варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переведення поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Теми	Кількість годин				Форми контролю
	всього	З них			
		лекції	практ.	СРС	
Тема 1. Нормотворчість як вид юридичної діяльності	11	2	2	7	ПО, Т, ІЗ
Тема 2. Нормативно-правовий акт як основна форма права	13	2	2	9	ІЗ, ПО
Тема 3. Нормотворча юридична техніка	13	2	2	9	ІЗ, ПО
Тема 4. Експертиза нормативно-правових актів	13	2	2	9	ПО, УО, ІЗ
Тема 5. Державна реєстрація нормативно-правових актів та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів	13	2	2	9	КТ, ПО, УО, ІЗ
Тема 6. Законодавчий процес. Нормотворчість Верховної Ради України	13	2	2	9	ПО, УО, ІЗ
Тема 7. Нормотворча діяльність Президента України	13	2	2	9	ПО, УО, ІЗ
Тема 8. Нормотворча діяльність Кабінету Міністрів України	13	2	2	9	ПО, Т, ІЗ
Тема 9. Нормотворча діяльність місцевих органів державної влади	13	2	2	9	ІЗ, ПО
Тема 10. Нормотворча діяльність органів місцевого самоврядування	13	2	2	9	ІЗ, ПО
Тема 11. Локальна нормотворча діяльність	13	2	2	9	ПО, УО, ІЗ
Тема 12. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу	13	2	2	9	ПО, УО, ІЗ
Тема 13. Поняття та ознаки правозастосування	13	2	2	9	ПО, УО, ІЗ, СУН, Т
Тема 14. Види правозастосування	13	2	2	9	ПО, УО, ІЗ, СУН
Разом за I семестр	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль					Екзамен

Умовні позначення:

УО – усне опитування;

ПО – письмове опитування;

Т – тестування;

СУН – система управління навчанням в системі Moodle

ІЗ – індивідуальне завдання;

КТ – комп'ютерне тестування.

II ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст початкової дисципліни (теми програми)

Тема 1. Нормотворчість як вид юридичної діяльності

Поняття нормотворчої діяльності. Співвідношення понять «нормотворчість», «правотворчість» та «законотворчість». Суб'єкти нормотворчої діяльності. Нормотворча компетенція. Принципи нормотворчості: гуманізм, демократизм, гласність, законність, науковість, системність, техніко-юридична досконалість, професіоналізм. Функції нормотворчої діяльності. Результат нормотворчої діяльності. Форма (джерело) права як спосіб зовнішнього прояву юридичних норм. Види форм права. Правове регулювання нормотворчої діяльності. Нормотворчий процес. Стадії нормотворчого процесу. Види нормотворчої діяльності: за юридичною силою нормативно-правових актів; за суб'єктами нормотворчості; за способом формування норм права. Планування нормотворчої діяльності, його види.

Тема 2. Нормативно-правовий акт як основна форма права

Поняття та ознаки нормативно-правових актів. Юридична сила нормативно-правових актів. Види нормативно-правових актів. Закони та підзаконні нормативно-правові акти. Види законодавчих актів за значенням і місцем у системі законодавства. Види підзаконних нормативно-правових актів за суб'єктами нормотворчості. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб. Система нормативно-правових актів: склад та ієрархія.

Тема 3. Нормотворча юридична техніка

Поняття та види юридичної техніки. Нормотворча техніка, її форми. Мовна форма нормотворчої техніки. Офіційно-документальний стиль та його основні риси. Термінологія нормативно-правових актів. Логічна форма нормотворчої техніки. Нормативна побудова. Співвідношення юридичної норми та статті нормативно-правового акта. Юридична конструкція. Галузева типізація. Правові положення та їх види. Прийоми формулювання правових положень: прийоми визначення понять через перерахування та через рід і видову відмінність; прийом класифікації понять; прийом «підміни понять»; оціночні поняття; юридичні презумпції та фікції. Прийоми встановлення зв'язків між правовими положеннями: прийоми посилання та відсилання; прийом повторення (відтворення) правових положень. Правове регулювання вимог нормотворчої техніки.

Тема 4. Експертиза нормативно-правових актів

Поняття експертизи нормативно-правових актів, її види. Правова експертиза нормативно-правових актів. Особливості правової експертизи проекту нормативно-правового акта. Експертиза нормативно-правових актів на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів.

Тема 5. Державна реєстрація нормативно-правових актів та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів

Правове регулювання державної реєстрації нормативно-правових актів. Органи, що здійснюють державну реєстрацію нормативно-правових актів. Акти, що підлягають державній реєстрації. Вимоги до нормативно-правових актів, що подаються на державну реєстрацію. Терміни подачі нормативно-правових актів та терміни їх реєстрації. Підстави та порядок відмови в державній реєстрації нормативно-правових актів. Скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правового акта.

Поняття та значення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Мета створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Правові засади

створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Доступ до інформації, що міститься в Єдиному державному реєстрі нормативно-правових актів. Систематизація нормативно-правових актів.

Тема 6. Законодавчий процес. Нормотворчість Верховної Ради України

Тлумачення поняття «законодавчий процес». Підготовка законопроекту. Концепція законопроекту. Структура законодавчого акта. Стадії законодавчого процесу: законодавча ініціатива, попередній розгляд законопроекту у парламентських комітетах, розгляд та прийняття законопроекту на пленарних засіданнях парламенту, підписання та оприлюднення (промульгація) закону. Право вето. Види законодавчого процесу. Прийняття законів всеукраїнським референдумом. Правове регулювання законодавчої діяльності. Особливості прийняття окремих видів законодавчих актів: закон про Державний бюджет України, закони про ратифікацію (денонсацію) міжнародних договорів, закони про внесення змін, кодекси.

Тема 7. Нормотворча діяльність Президента України

Правові основи організації діяльності Президента України. Істотні ознаки нормотворчості Президента України. Методи діяльності Президента України. Загальна характеристика актів Президента України. Укази, розпорядження Президента України, їх розробка, проходження та затвердження.

Тема 8. Нормотворча діяльність Кабінету Міністрів України

Політичні та правові основи організації діяльності Кабінету Міністрів України. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Функції та повноваження Кабінету Міністрів України. Форми і методи діяльності Кабінету Міністрів України. Порядок підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України. Особливості здійснення законопроектної діяльності Уряду. Взаємодія Кабінету Міністрів України з центральними органами виконавчої влади, організація їх діяльності та участь у нормотворчості. Правовий статус Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції.

Тема 9. Нормотворча діяльність місцевих органів державної влади

Правові основи функціонування місцевих державних адміністрацій, їх система, порядок утворення і побудова. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій. Форми і методи діяльності місцевих державних адміністрацій. Акти місцевих державних адміністрацій. Порядок внесення та розгляду проектів розпоряджень голови місцевої держадміністрації. Правовий статус військових адміністрацій.

Тема 10. Нормотворча діяльність органів місцевого самоврядування

Правове регулювання нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування. Теоретичні засади нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування. Акти органів місцевого самоврядування. Загальна характеристика нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. Зарубіжний досвід організації нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.

Тема 11. Локальна нормотворча діяльність

Корпоративна нормотворчість. Спеціальні принципи прийняття корпоративних актів. Засновницькі документи суб'єктів господарювання. Нормотворчість трудових колективів підприємств, установ, організацій. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір.

Тема 12. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу

Поняття адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Організаційно-правові засади адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Пріоритетні сфери адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Порядок адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Тема 13. Поняття та ознаки правозастосування

Загальні відомості про реалізацію норм права: поняття, форми реалізації та критерії їх розподілу. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації. Поняття правозастосування, випадки реалізації норм права у формі застосування, специфічні риси застосування права. Застосування права як правова форма здійснення функцій держави. Підзаконний характер правозастосування та особливості застосування окремих видів правових норм. Об'єкт застосування права. Функції застосування права. Ідеологія застосування права. Поняття процесу застосування норм права, його характеристика з об'єктивної та суб'єктивної сторони. Поняття стадій застосування норм права; наукові підходи до виділення стадій у правозастосовному процесі; питання, що підлягають з'ясуванню і вирішенню на окремих стадіях.

Тема 14. Види правозастосування

Юридичний процес. Місце правозастосовної діяльності в юридичному процесі. Правозастосовна діяльність як складний багаторівневий процес. Процедурно-процесуальні форми правозастосовної діяльності. Права учасників правозастосовного процесу. Форми та способи правозастосування. Правозастосовні рішення. Правосуддя як форма правозастосовної діяльності. Вплив судової влади на правозастосовну діяльність. Взаємозв'язок рівня правосуддя та рівня захисту прав і свобод громадян. Судові гарантії прав і свобод особи. Специфічні особливості судової правозастосовної діяльності. Установчо-розпорядча форма правозастосовної діяльності. Виконавчо-розпорядчі органи держави. Значення установчо-розпорядчої форми правозастосовної діяльності для належної діяльності центральних органів виконавчої влади, об'єднань, підприємств, установ. Контрольно-наглядова форма правозастосовної діяльності та її основне призначення. Наслідки контрольно-наглядової форми правозастосовної діяльності. Контрольно-наглядова форма правозастосовної діяльності та регулятивні й охоронні правові відносини. Функції окремих органів та контрольно-наглядова форма правозастосовної діяльності. Організаційно-юридичні засоби управління процесами правозастосування. Охоронна діяльність. Правоохоронна форма правозастосовної діяльності. Правопорушення. Правоохоронні органи. Функції держави із забезпечення охорони прав і свобод громадян, фізичних та юридичних осіб від протиправних посягань, забезпечення принципу законності, а також охорони встановленого в державі правопорядку.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год
<p>Знати: поняття нормотворчості як виду юридичної діяльності.</p> <p>Вміти: розрізняти поняття «нормотворчість», «правотворчість» та «законотворчість», стадії та види нормотворчого процесу.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 1. Нормотворчість як вид юридичної діяльності</p> <p>Лекція 1. План 1. Поняття нормотворчої діяльності. 2. Суб'єкти нормотворчої діяльності. 3. Принципи нормотворчості. Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 4, 5, 6, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань: 1. Співвідношення понять «нормотворчість», «правотворчість» та «законотворчість». 2. Функції нормотворчої діяльності.</p>	7
	<p>Практичне заняття 1. План 1. Правове регулювання нормотворчої діяльності. 2. Види нормотворчої діяльності. 3. Планування нормотворчої діяльності Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 4, 5, 6, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
<p>Знати: поняття, ознаки, види, дію нормативно-правових актів.</p> <p>Вміти: класифікувати закони, підзаконні нормативно-правові акти.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 2. Нормативно-правовий акт як основна форма права</p> <p>Лекція 2. План 1. Поняття та ознаки нормативно-правових актів. 2. Види нормативно-правових актів. 3. Закони та підзаконні нормативно-правові акти Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 4, 5, 6, 8 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2

	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з такого питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Юридична сила нормативно-правових актів. 2. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб. 	9
	<p>Практичне заняття 2.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Юридична сила нормативно-правових актів. 2. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб. 3. Система нормативно-правових актів: склад та ієрархія. <p>Рекомендовані джерела</p> <p>Нормативні джерела: 1</p> <p>Основні: 1, 3-6</p> <p>Додаткові: 4, 5, 6, 8</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
<p>Знати: поняття та форми нормотворчої юридичної техніки.</p> <p>Вміти: застосовувати прийоми та засоби нормотворчої техніки.</p>	<p>Тема 3. Нормотворча юридична техніка</p> <p>Лекція 3.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та форми нормотворчої юридичної техніки. 2. Офіційно-документальний стиль та його основні риси. 3. Нормативна побудова. <p>Рекомендовані джерела</p> <p>Нормативні джерела: 1</p> <p>Основні: 1, 3-6</p> <p>Додаткові: 4, 5, 6, 8</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Термінологія нормативно-правових актів. 2. Співвідношення юридичної норми та статті нормативно-правового акта. 	9
	<p>Практичне заняття 3.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правове регулювання вимог нормотворчої техніки. 2. Термінологія нормативно-правових актів. 3. Співвідношення юридичної норми та статті нормативно-правового акта. 4. Прийоми та засоби нормотворчої техніки <p>Рекомендовані джерела</p> <p>Нормативні джерела: 1</p> <p>Основні: 1, 3-6</p> <p>Додаткові: 4, 5, 6</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2

<p>Знати: поняття, особливості, види та порядок проведення правової експертизи нормативно-правових актів.</p> <p>Вміти: проводити правову експертизу нормативно-правових актів</p>	<p>Тема 4. Експертиза нормативно-правових актів</p> <p>Лекція 4. План</p> <ol style="list-style-type: none"> Експертиза нормативно-правових актів: поняття та види. Особливості правової експертизи нормативно-правових актів. Порядок проведення правової експертизи нормативно-правових актів. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1, 8 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 1, 5, 6, 7 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	<p>2</p>
	<p>Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> Експертиза нормативно-правових актів на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів. 	<p>9</p>
	<p>Практичне заняття 4. План</p> <ol style="list-style-type: none"> Експертиза нормативно-правових актів на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1, 8 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 2, 5, 6, 8 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	<p>2</p>
<p>Знати: правове регулювання державної реєстрації нормативно-правових актів.</p> <p>Вміти: здійснювати державну реєстрацію нормативно-правових актів.</p>	<p>Тема 5. Державна реєстрація нормативно-правових актів та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів</p> <p>Лекція 5. План</p> <ol style="list-style-type: none"> Правове регулювання державної реєстрації нормативно-правових актів. Вимоги до нормативно-правових актів, що подаються на державну реєстрацію. Скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правового акта. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1, 8 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 2, 5, 6, 8 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	<p>2</p>

	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доступ до інформації, що міститься в Єдиному державному реєстрі нормативно-правових актів. 2. Систематизація нормативно-правових актів. 	9
	<p>Практичне заняття 5.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. 2. Правові засади створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. 3. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. <p>Рекомендовані джерела</p> <p>Нормативні джерела: 1, 8</p> <p>Основні: 1, 3-6</p> <p>Додаткові: 4, 5, 6, 8</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
<p>Знати: поняття, стадії, види та порядок здійснення законодавчого процесу</p> <p>Вміти: розробляти проекти законодавчих актів</p>	<p>Тема 6. Законодавчий процес. Нормотворчість Верховної Ради України</p> <p>Лекція 6.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття законодавчого процесу. 2. Стадії та види законодавчого процесу. 3. Правове регулювання законодавчої діяльності. 4. Особливості прийняття закону про Державний бюджет України. 5. Особливості прийняття інших законів (про ратифікацію (денонсацію) міжнародних договорів, про внесення змін, кодекс). <p>Рекомендовані джерела</p> <p>Нормативні джерела: 1, 3</p> <p>Основні: 1, 3-6</p> <p>Додаткові: 4, 5, 6, 9</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право вето. 2. Прийняття законів всеукраїнським референдумом. 	9
	<p>Практичне заняття 6.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція законопроекту та структура законодавчого акта. 2. Законодавчий процес та його стадії. 3. Право вето. 4. Прийняття законів всеукраїнським референдумом та порядок прийняття окремих видів законодавчих актів. 	2

	<p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1, 9, 10 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 4, 5, 6, 7 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	
<p>Знати: правові основи нормотворчої діяльності Президента України</p> <p>Вміти: розробляти проекти указів та розпоряджень Президента України</p>	<p>Тема 7. Нормотворча діяльність Президента України</p> <p>Лекція 7. План 1. Правові основи організації діяльності Президента України. 2. Ознаки нормотворчості Президента України. 3. Методи діяльності Президента України. 4. Укази, розпорядження Президента України: їх розробка та затвердження.</p> <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1, 6 Основні: 1, 3-6 Додаткові: 4, 5, 6, 7 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань: 1. Повноваження Президента України 2. Порядок набрання чинності актів Президента України.</p>	9
	<p>Практичне заняття 7. План 1. Правові засади нормотворчості Президента України та особливості нормотворчості Президента України. 2. Укази Президента України: поняття, структура, зміст. 3. Основні етапи підготовки актів Президента України. 4. Процедурно-процесуальні аспекти нормотворчої діяльності Президента України.</p> <p>Рекомендовані джерела Основні: 1, 6 Додаткові: 4, 5, 6, 8 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2

<p>Знати: правові основи нормотворчої діяльності Кабінету Міністрів України</p> <p>Вміти: розробляти проекти постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України</p>	<p>Тема 8. Нормотворча діяльність Кабінету Міністрів України</p> <p>Лекція 8. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. 2. Функції та повноваження Кабінету Міністрів України. 3. Форми і методи діяльності Кабінету Міністрів України. 4. Порядок підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України та особливості здійснення законопроектної діяльності Уряду. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 9, 10 Основні: 1-6 Додаткові: 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія Кабінету Міністрів України з центральними органами виконавчої влади. 2. Організація діяльності центральних органів виконавчої влади. 3. Відомчі акти. 	9
	<p>Практичне заняття 8.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нормотворча діяльність Кабінету Міністрів України: поняття та особливості. 2. Підготовка проектів постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України. Правовий статус Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції. 3. Зміст, структура постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України. 4. Організація діяльності центральних органів виконавчої влади. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 9, 10 Основні: 1-6 Додаткові: 2, 4, 5, 6, 7, 8 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2

<p>Знати: правові засади нормотворчої діяльності місцевих органів державної влади</p> <p>Вміти: розробляти проекти нормативних актів місцевих органів державної влади</p>	<p>Тема 9. Нормотворча діяльність місцевих органів державної влади</p> <p>Лекція 9. План 1. Правові основи нормотворчої діяльності місцевих державних адміністрацій. 2. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій. 3. Форми і методи діяльності місцевих державних адміністрацій.</p> <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1, 5 Основні: 1-6 Додаткові: 1, 3, 4, 5, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	<p>2</p>
	<p>Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань: 1. Система, компетенція місцевих державних адміністрацій. 2. Акти місцевих державних адміністрацій. 3. Порядок внесення та розгляду проектів розпоряджень голови місцевої держадміністрації.</p>	<p>9</p>
	<p>Практичне заняття 9. План 1. Система, компетенція місцевих державних адміністрацій. 2. Акти місцевих державних адміністрацій. 3. Порядок внесення та розгляду проектів розпоряджень голови місцевої держадміністрації. 4. Правовий статус військових адміністрацій.</p> <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1, 5 Основні: 1-6 Додаткові: 1,3, 4, 5, 7 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	<p>2</p>
<p>Знати: правові засади нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування</p> <p>Вміти: розробляти проекти нормативних актів органів місцевого самоврядування</p>	<p>Тема 10. Нормотворча діяльність органів місцевого самоврядування</p> <p>Лекція 10 План 1.Правове регулювання нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування. 2. Теоретичні засади нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування. 3. Акти органів місцевого самоврядування.</p> <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 9, 10 Основні: 1-6 Додаткові: 3, 4, 5, 8 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	<p>2</p>

	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. 2. Зарубіжний досвід організації нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування. 	9
	<p>Практичне заняття 10.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. 2. Зарубіжний досвід організації нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування. <p>Рекомендовані джерела</p> <p>Нормативні джерела: 9, 10</p> <p>Основні: 1-6</p> <p>Додаткові: 3, 4, 5, 6, 9</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
<p>Знати:</p> <p>правові засади локальної нормотворчої діяльності</p> <p>Вміти:</p> <p>розробляти проекти локальних нормативних актів</p>	<p>Тема 11. Локальна нормотворча діяльність</p> <p>Лекція 11.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корпоративна нормотворчість. 2. Порядок прийняття корпоративних актів. 3. Засновницькі документи суб'єктів господарювання. Нормотворчість трудових колективів підприємств, установ, організацій. 4. Прийняття Правил внутрішнього трудового розпорядку та порядок розробки та ухвалення колективного договору. <p>Рекомендовані джерела</p> <p>Нормативні джерела: 9, 10</p> <p>Основні: 1-6</p> <p>Додаткові: 4, 5, 6, 9</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види корпоративної нормотворчості. 2. Прийняття корпоративних норм загальними зборами колективу. 3. Статут суб'єктів господарювання. 4. Засновницький договір суб'єктів господарювання. 	9

	<p>Практичне заняття 11.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види корпоративної нормотворчості. 2. Прийняття корпоративних норм загальними зборами колективу. 3. Статут суб'єктів господарювання та засновницький договір суб'єктів господарювання. 4. Поняття, види та порядок прийняття локальних нормативних актів. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 9, 10 Основні: 1-6 Додаткові: 1, 2, 5, 6, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
<p>Знати: правові засади адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу</p> <p>Вміти: адаптувати закони України та інші нормативно-правові акти до законодавства Європейського Союзу</p>	<p>Тема 12. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу</p> <p>Лекція 12</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 2. Організаційно-правові засади адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 3. Послідовність здійснення адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 4. Пріоритетні сфери та порядок адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1-13 Основні: 1-6 Додаткові: 3, 5, 6, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повноваження Верховної Ради України в процесі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 2. Повноваження Кабінету Міністрів України в процесі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 	9

	<p>Практичне заняття 12.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання та етапи адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 2. Нормативно-правові акти, які регулюють процес адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 3. Повноваження Верховної Ради України в процесі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 4. Повноваження Кабінету Міністрів України в процесі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1-13 Основні: 1-6 Додаткові: 4, 5, 6, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
<p>Знати: правозастосування, ознаки, відмінність від інших форм реалізації</p> <p>Вміти: розмежовувати види праворавозастосовного процесу</p>	<p>Тема 13. Поняття та ознаки правозастосування Лекція 13</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Застосування норм права: поняття, ознаки, відмінність від інших форм реалізації. 2. Випадки реалізації норм права у формі застосування. 3. Процес застосування норм права і його стадії. <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела: 1-13 Основні: 1-6 Додаткові: 1, 2, 9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань: підзаконний характер правозастосування та особливості застосування окремих видів правових норм, об'єкт застосування права, ідеологія застосування права</p>	9
	<p>Практичне заняття 13.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні відомості про реалізацію норм права: поняття, форми реалізації та критерії їх розподілу. 2. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації. 3. Застосування права як правова форма здійснення функцій держави. 4. Функції застосування права. 	2

	<p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела:1-13 Основні: 1-6 Додаткові: 1-9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	
<p>Знати: види правозастосовної діяльності</p> <p>Вміти: Розрізнати види правозастосування залежно від суб'єкта та форми</p>	<p>Тема 14. Види правозастосування Лекція 14 1. Правозастосовна діяльність як процес та форми її здійснення. 2. Правосуддя як форма правозастосовної діяльності. 3. Установчо-розпорядча та контрольна-наглядова форми правозастосовної діяльності. 4. Правоохоронна форма правозастосовної діяльності.</p> <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела:1-13 Основні: 1-6 Додаткові: 1-9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
	<p>Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань: функції окремих органів та контрольна-наглядова форма правозастосовної діяльності, організаційно-юридичні засоби управління процесами правозастосування, функції держави із забезпечення охорони прав і свобод громадян, фізичних та юридичних осіб від протиправних посягань, забезпечення принципу законності, а також охорони встановленого в державі правопорядку.</p>	9
	<p>Практичне заняття 14. План 1. Процедурно-процесуальні форми правозастосовної діяльності. 2. Охоронна діяльність. 3. Специфічні особливості судової правозастосовної діяльності.</p> <p>Рекомендовані джерела Нормативні джерела:1-13 Основні: 1-6 Додаткові: 1-9 Інтернет-ресурси: 1-11</p>	2
Виявити рівень знань, умінь, навичок	Разом	180

III РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативні джерела:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. із змінами. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
3. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 25. Ст. 20 (з змінами та доповненнями).
5. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20-21. Ст. 190.
6. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент): Закон України від 10.09.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20#Text>
7. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 р. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 35. Ст. 237.
8. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України 10 лютого 2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
9. Про службу в органах місцевого самоврядування: проект Закону України № 2489 від 20.03.2015 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54569
10. Про співробітництво територіальних громад: Закон України № 1508-VII від 17.06.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
11. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 40. Ст. 290.
12. Про статус народних депутатів України: Закон України від 22 бер. 2001 р. / Відомості Верховної Ради України. 2001. № 42. Ст. 212.
13. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Стор. 1696.

Основні:

1. Попова О.В. Нормотворчий процес та правозастосування : навчальний посібник. Київ.: 2022. 168 с.
2. Костюк Н.П. Застосування норм права органами виконавчої влади в Україні : питання теорії і практики: дис... канд. юрид. наук. Спец. 12.00.01. Київ, 2020. 260с.
3. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
4. Загальна теорія права: підручник. колектив авторів: О.В. Петришин, Д.В. Лук'янов, С.І. Максимов, В.С. Смородинський. Видавництво «Право», 2020. 568 с
5. Пасічна І.О. Законотворчість, нормотворчість та правореалізація : підручник. Полтава, 2019. 113 с.
6. *Адміністративне право України. Повний курс : підручник : Херсон, 520 с.*

Додаткові:

1. Невзоров І.Л. Щодо подальших перспектив інновації законодавчої основи нормотворчості. *Право і безпека*. 2022. №1 (84). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/12894>
2. Жукова Є.О. Нормотворчість як вид публічного адміністрування: сутність та ознаки. *Європейські перспективи*. 2022. № 1. С. 47-52.
3. Берназюк Я.О. Поняття, причини виникнення та види колізій у законодавстві. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 134-51.

4. Формування і розвиток иправотворчості в умовах трансформування суспільства: монграфія./ за ред. д. філ.н.,к.ю.н., проф., Плавича В.П. Одеса, 2018. 348 с.
5. Харченко Н. Стратегічна правотворчість:окремі аспекти. *Молодий вчений. Юридичні науки*. 2021. №3 (91). С. 112-115.
6. Харченко Н. Правотворчість В Україні: стан та тенденції розвитку. *Молодий вчений. Юридичні науки*. 2022. №9 (109). С. 322-325.
7. Костюк Н.П. Правове регулювання діяльності органів виконавчої влади. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2022. Вип. 1 (97). С. 58-68.
8. Скоморовський В. Б., Гдичинський В. Б. Предметно-дисциплінарний характер емпірично-теоретичного компоненту правових парадигм у правотворчості. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. № 6. Т. 1.
9. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: тези доповідей регіональної наук.-практ. конф. (м. Львів, 14 грудня 2018 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 464 с.

Інтернет- ресурси:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
2. www.library.vn.ua – Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені К.А.Тімірязєва.
3. www.scholar.ru – пошукова система наукових публікацій.
4. www.rada.gov.ua. – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
5. www.president.gov.ua – Офіційний веб-сайт Президента України.
6. www.sun.vtei.com.ua. – система дистанційного навчання «MOODLE».
7. <http://www.lawukraine.com> – База українського законодавства в Інтернет.
8. <http://pidruchniki.ws/> – бібліотека українських підручників.
9. <http://studentbooks.com.ua/> – електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
10. <http://ebdb.ru/> – пошук книг в електронних бібліотеках.
11. <http://www.management.com.ua/> – Інтернет-портал для управлінців.